

Vesitilanne Euroopan unionissa

Miksi vettä on suojeltava?

Veden merkitys elämälle ja sen rooli maailmanlaajuisen ekosysteemin osana on yhä selvempi. Vesi on luonnonvara, joka kuuluu ihmisen perustarpeisiin ja joka on kehityksen avaintekijä erityisesti vaurauden suojana ja ylläpitäjänä maatalouden, kaupallisen kalastuksen, energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen ja matkailun välityksellä, mutta lisäksi vesi on elintärkeää kaikille maapallon ekosysteemeille. Tosiasiassa olemme kuitenkin maailmanlaajuisen vesikriisin partaalla.

Ensi tuntumalta voi vaikuttaa siltä, ettei kriisi vaikuta Euroopan vesitilanteeseen; eihän Euroopassa esiinny yleistä vesipulaa. Tosiasiassa veden laatu ja vesien hoito Euroopassa eivät kuitenkaan ole lainkaan tyydyttävällä tasolla.

Tietoja maailman vesitilanteesta

- **Alle 1 prosentti** maapallon vesivaroista on ihmisen käytettävissä.
- **Yli 1,2 miljardilla** ihmisellä ei ole saatavilla puhdasta juomavettä.

Tietoja Euroopan vesitilanteesta

- **Pilaantuminen** on vakava uhka **20 prosentille** pintavedestä Euroopan unionin alueella.
- Noin **65 prosenttia** koko Euroopan juomavedestä otetaan **pohjavedestä**.
- Pohjavesivarojen **liikakäyttöä esiintyy 60 prosentissa** Euroopan kaupungeista.
- **50 prosenttia** kosteikoista on **vaarassa** pohjaveden liikakäytön vuoksi.
- **Keinokastelualueiden** pinta-ala Etelä-Euroopassa on lisääntynyt **20 prosenttia** vuoden 1985 jälkeen.

Kun otetaan huomioon vesivaroihin kohdistuvat lukuisat ja yhä lisääntyvät paineet, on tärkeää, että kysymyksiä käsitellään tehokkaasti lainsäädännöllisissä välineissä ja että niiden avulla taataan vesivarojen säilyminen tuleville sukupolville.

Vesipolitiikan puitedirektiivissä vesien suojelu laajennetaan koskemaan kaikkia vesiä ja siinä asetetaan selkeitä tavoitteita, joiden mukaisesti kaikkien Euroopan vesien tilan on oltava "hyvä" vuoteen 2015 mennessä ja vedenkäytön on oltava kestävää kaikkialla Euroopassa.

Euroopan komissio

Jäljennöksiä tästä julkaisusta on saatavilla veloitusetta seuraavasta osoitteesta niin kauan kuin varastoa riittää:

Informaatiokeskus (BU-9 0/11)
Ympäristöasioiden pääosasto
Euroopan komissio
B-1049 Bruxelles

F. (32-2) 299 61 98
Sähköposti: ENV-PUBS@cec.eu.int

Lisätietoja:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/water/>
Sähköpostiosoite: env-water@cec.eu.int

© Euroopan yhteisöt, 2002
Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Printed in Belgium

PAINETTU KIERRÄTYS-PAPERILLE

EUROOPAN YHTEISÖJEN
VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO
L-2985 Luxembourg

14

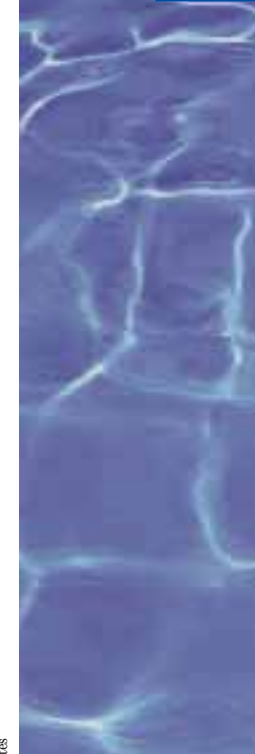
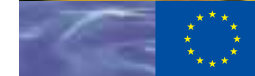
KH-41-01-333-F-D

Vesi on elinehto

Vesipolitiikan puitedirektiivi

Euroopan komissio

Design by Qventis

Vesi on elinehto

Vesipolitiikan puitedirektiivi

Euroopan komissio

Uusi, innovatiivinen lähestymistapa

Puitedirektiivissä

- suojellaan kaikkia vesinä – jokia, järviä, rannikkovesiä ja pohjavesiä
- asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet takaamaan, että kaikkien vesien tila on "hyvä" vuoteen 2015 mennessä
- asetetaan vesipiirin hoitojärjestelmä, jossa otetaan huomioon, että vesi ei pysähdy valtioiden rajoilla
- edellytetään valtioiden välistä ja kaikkien asianomaisten osapuolten välistä yhteistyötä
- varmistetaan kaikkien sidosryhmien, kansalaisjärjestöjen ja paikallisyhteisöjen mukaan lukien, aktiivinen osallistuminen vesien hoitoon
- varmistetaan kaikista lähteistä, kuten maataloudesta, teollisuuden toiminnasta ja kaupungeista, peräisin olevan pilaantumisen vähentäminen ja hallinta
- vaaditaan veden hinnoittelupolitiikkaa ja taataan, että pilaja maksaa
- asetetaan ympäristön edut ja siitä riippuvaisten tahojen edut tasapainoon.

> Vesi on **herkkä luonnonvara**

Yksi pisara vaarallista ainetta voi saastuttaa tuhansia litroja vettä. Nyt luontoon joutuneet saasteet voivat säilyä juomavedeksi käyttämässämme pohjavedessä sukupolvien ajan. Vesivaroihin vaikuttavat monet erilaiset esimerkiksi maatalouden, teollisuuden ja kotitalouksien vedenkäyttötavat. Puitedirektiivin olennainen tavoite on estää pilaantuminen sen lähteellä, ja siinä asetetaan hallintamekanismeja, joiden avulla varmistetaan, että pilaantumisen lähteitä hallinnoidaan kestävällä tavalla. Direktiivin avulla suojellaan pohjavettä ja asetetaan

kunnianhimoisia pohjaveden laatua ja määrää koskevia tavoitteita. Jokien, järvien ja rannikkovesien vesiekosysteemejä varten asetetaan myös kunnianhimoisia ekologisia tavoitteita. Vaikka suuri osa Euroopan pohjavedestä ja pintavedestä on tällä hetkellä pilaantunut, niiden tilan tulisi olla "hyvä" vuoteen 2015 mennessä.

> Veden **kestävä** käyttö

Nyt kun tiedämme, että monet toiminnat vahingoittavat vettä, voimme ymmärtää veden säilyttämisen ja pilaantumiselta suojaamisen merkityksen. Se on vieläkin tärkeämpää, kun muistamme kysynnän olevan jatkuvasti kasvussa. Meidän tehtävämme on näin ollen taata, että vesipolitiikan puitedirektiivi pannaan täytäntöön tehokkaasti, että vettä riittää tuleville sukupolville ja että vesi täyttää korkean laadun vaatimukset. Kestävä vesien hoito on elintärkeää.

> **Valtioiden välinen yhteistyö** ja uudenlainen vesipolitiikkaan liittyvä yhteisvastuullisuus

Jokainen, joka on käynyt suurten Euroopan jokien kuten Tonavan tai Reinin jokialueilla, tietää, ettei vesi pysähdy valtioiden rajoilla. Näin ollen kansainvälinen yhteistyö on paras keino hoitaa vesivarjoja. Euroopan unionilla on tästä kokemusta monilla Euroopan alueilla, kuten Reinin jokialueella, jossa on pitkät kansainvälisen yhteistyön perinteet. Vesipolitiikan puitedirektiivissä edellytetään, että kaikki tietyn vesipiirin osapuolet hoitavat vesivarjojaan tiiviissä yhteistyössä. Siinä säädetään, että valtioiden on asetettava yhteinen vesipiirin hoitosuunnitelma, johon kuuluu toimenpiteitä sen takaamiseksi, että direktiivin kunnianhimoiset tavoitteet saavutetaan annettujen määräaikojen puitteissa. Vesipolitiikan puitedirektiivissä pyritään herättämään vesien hoitoon liittyvä yhteisvastuullisuus vesipiireissä.

> Vesi on **kaikkien asia**

Samaan tapaan kuin eri maiden, myös eri alojen erilaisten toimijoiden on tehtävä yhteistyötä vesivarjojen suojelemiseksi. Käytämme kaikki vettä yksityiselämässämme ja työssämme (teemmepä sitä tehtaassa, maatilalla tai toimistossa), joten meidän kaikkien on osallistuttava direktiivin tavoitteisiin pääsemiseksi. Niinpä direktiivissä kannustetaan kaikkia asianomaisia osallistumaan aktiivisesti vesivarjojen hoitoon. Mitä paremmin ymmärrämme

oman vaikutuksemme veden määrään ja laatuun, sitä paremmin voimme tehdä oman osuutemme kallisarvoisten vesivarjojen suojelemisessa. Vesipolitiikan puitedirektiivissä kannustetaan kaikkia kansalaisia osallistumaan vesien suojeluun ja hoitoon.

> Veden **kohtuullinen hinta**

Vesi ei ole mikä tahansa kaupallinen tuote, vaan sitä tulisi pitää kallisarvoisena perintönä. Vedelle tulisi kuitenkin määritellä hinta, sillä hinnoittelu kannustaa kestävämpään käyttöön. Tästä syystä monissa Euroopan valtioissa vettä on hinnoiteltu jo vuosien ajan. Vesipolitiikan puitedirektiivissä vaaditaan, että jäsenvaltiot kehittävät veden hinnoittelupolitiikkaa, jossa kaikki käyttäjät – maatalous, teollisuus ja kotitaloudet – osallistuvat kustannusten kattamiseen asianmukaisella tavalla. Direktiivin periaatteena on, että pilaja maksaa, sillä jonkun on aina lopulta maksettava pilaantumisen hinta. Direktiivissä sallitaan kuitenkin vesihuollon tarjoaminen kohtuulliseen hintaan huono-osaisemmille.

> Yhteinen **täytäntöönpano**

Vesipolitiikan puitedirektiivi pannaan täytäntöön ainutlaatuisesti. Täytäntöönpano perustuu kaikkien asianomaisten tahojen osallistumiseen. Siinä myös annetaan Euroopan komissiolle, jäsenvaltioille, ehdokasvaltioille ja kaikille sidosryhmille ennennäkemätön mahdollisuus uuteen kumppanuuteen, joka ohjaa prosessia ja takaa tehokkaan ja johdonmukaisen täytäntöönpanon.

> Direktiivin tärkeät **määräajat**

- **Joulukuu 2003**
Kansallisten ja alueellisten säännösten on oltava vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisia. Vesipiirejä koskevan yhteistyön on oltava toiminnassa.
- **Joulukuu 2004**
Analyysein vesistöihin kohdistuvista paineista ja vaikutuksista, johon sisältyy taloudellinen analyysi, on oltava valmis.
- **Joulukuu 2006**
Vesien hoidon perustana olevien seurantaohjelmien tulee olla käynnistetty.
- **Joulukuu 2008**
Vesipiirin hoitosuunnitelmat on esiteltävä yleisölle.
- **Joulukuu 2009**
Ensimmäiset vesipiirin hoitosuunnitelmat on julkaistava.
- **Joulukuu 2015**
Vesistöjen tilan on oltava "hyvä".